

Empusyon

ROMAN

Doğal yöntemlerle
tedaviye ilişkin
bir korku romanı

2018 NOBEL
EDEBİYAT
ÖDÜLÜ

OLGA TOKARCZUK

LEHÇE ASLINDAN ÇEVİREN NEŞE TALUY YÜCE

EMPUSYON ÜZERİNE
“YABANCILIK GÖLGELERDEN BİZİ İZLER”

2018 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Olga Tokarczuk, ödül aldıktan sonra yazdığı ilk romanı *Empusyon*'la bir başka Nobelli yazar Thomas Mann'ın *Büyülü Dağ'ına edebî* bir selam gönderiyor. Zira Tokarczuk'un son romanıyla *Büyülü Dağ* arasında ilk bakışta birçok ilişki bulmak mümkün. Yazarın pek çok söyleşisinde yinelediği üzere, *Büyülü Dağ'ı onlu yaşlarında okuduğunu ve o zamandan beri düzenli olarak bu romana döndüğünü ve her yeni okumada bu yapıtta yeni bir şey bulunduğunu biliyoruz. Bu noktadan hareketle yazarın ustasını, Nobel aldıktan sonra yazdığı yeni romanıyla anmasında şaşırarak bir şey yok.*

Evet, iki roman arasında birçok benzerlik bulunmaktadır. Her iki roman da I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesinden önce geçmektedir ve benzer yapıları vardır. *Empusyon*'un baş karakteri Mieczyslaw Wojnicz'le *Büyülü Dağ'ın Hans Castorp*'u arasındaki görünürdeki benzerlikler dikkat çekicidir. Her ikisi de romanın başında bir kaplıca kasabasında ortaya çıkar; her ikisi de mühendislik eğitimi almıştır, erken yaşta annelerini yitirmişler ve belki de bu yüzden çekinik bir karaktere sahip olmuşlardır, buldukları kaplıcada kendilerinden daha bilgili ve deneyimli, yaşlıca insanların tartışmalarına dâhil olurlarsa da, konuşmalarda

genellikle susan taraf olarak kalırlar. Ve tabii ki mustarip oldukları hastalık da aynıdır. Kısacası Wojnicz, aslında Hans Castorp'un edebî bir ikizi gibi görünmektedir. Daha doğrusu Wojnicz, ilk bakışta Polonyalı Castrop olarak algılanabilir. Ne var ki bu benzerlikler sadece başlangıç noktasında aynıdır. Zira Wojnicz, Hans Castorp'un karşılaştığı zorluklarla daha farklı ve kendine özgü bir yön izleyerek başa çıkmaya çalışır. Ne de olsa iki zıt kutup arasında sallanan Mieczyslaw Wojnicz, beyaz ve siyahla özdeşleşemeyen, ancak bu iki değer arasında denge kuran bir bölgede durarak Oidipus, Othello, Raskolnikov gibi pek çok kült kahramanla da özdeşleşir. Bir başka deyişle Tokarczuk, özgün anlatısıyla kendi mesajlarını iletmek için Mann'ın *Büyük Dağ'ıyla ilgili temel temaları ve atmosferin benzerini Empusyon'da* kullanarak yola çıkar, ancak okurlarına farklı bir bakış açısı sunar.

Öncelikle Empusyon'un öyküsünü ilginç bir anlatıcının, daha doğrusu, anlatıcıların gözünden izlediğimizi hatırlatalım, çünkü romanı, bu –eril olmayan– anlatıcının bakış açısı yönlendiriyor. Aslında romanda neredeyse hiç 'konuşan bir kadın karakter' görmüyoruz diyebiliriz. Öyleyse bu dişi anlatıcılar kimdir? Hayalî varlıklar mı? Empusyon'daki kadınların yokluğu ya da hayalî varlığı Olga Tokarczuk'un psikanalitik hayal gücü ve şiirsel bakış açısının bir sonucudur. Peki, kimdir bu varlıklar? Yoksa mitolojik cadılar olan doyumsuz Empusalar mıdır? Sakın her şeyi sınımsız saran ve bu perspektifte, erkek katılımcıları dikkatle gözleyen ve bazen onları cezalandıran o koca doğa ananın yansımaları olmasın bu dişiler? Öyle veya böyle yazar bu hayalî dünyaya mitolojik anlatılarda adı geçen kadınların günahkârlığı, şeytanla ortaklığı ve kirliliği temasıyla giriş

yaparak çağdaş sistemler ve karşı kültür gurularının cinsiyetçi dogmatizmi dâhil, her türlü ataerkil kültürel modeli yıkmayı amaçlar.

Öykünün birkaç kuşak öncesine dayanan gerçeklikle ilişkilendirilmesi Tokarczuk'un o dönemin ataerkil kültürünü anlatmasına olanak tanır. Tokarczuk, bu tür sahneleri desteklemek ve savunmak için bir kanıt olarak kitabın sonuna, romanın sayfalarında dillendirilen mizojinist, yani kadın düşmanı görüşlerin sahiplerinin listesini içeren bir not ekler. Bu listede William Somerset Maugham, John Milton, Friedrich Nietzsche, Publius Ovidius Naso, Platon, Ezra Pound, Jean Racine, François de La Rochefoucauld, Jean-Paul Sartre, Arthur Schopenhauer, hatta Shakespeare gibi isimler bulunmaktadır. Bu metni, sadece genel geçer erkek şovenizmini eleştiren bir çalışma olarak değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet kategorilerini sıkıca dayatmak suretiyle, hâlâ bazı çağdaş toplumlarda yaşanan her türlü baskının eleştirisi olarak da okumak gerekir.

Yazar, romanını “doğal yöntemlerle tedaviye ilişkin bir korku romanı” olarak adlandırmış. Bu noktada okur romanı eline alır almaz, gizemli bir gerilim romanı okuyacağı beklentisine giriyor. Bayan Opitz'in esrarengiz ölümüyle başlayan roman, satır aralarına serpiştirilen gerilim havasıyla devam ediyor. Hani bazen okurken, gerilim müziği duyar gibi oluyor insan. Öyküye katılan gizem ve gerilim, tüm öykünün *önemli varlıkları, belki de anlatıcısı* olarak Tuntschi adı verilen kuklalarla bağlantılı. Çobanlar, ormancılar ve kömürcüler tarafından ormandaki doğal malzemelerle oluşturulan bu kuklalar, yazgısına boyun eğen zavallı bir orta malı kadın görevi

görmektedirler. Aynı zamanda nesnelleştirilmiş, istismar edilmiş ve kirletilmiş doğanın bir simgesi olarak romanın sonunda hakları için talepte bulunabilen bir varlık halini alacaklardır. Tokarczuk, Odysseus'un yoluna çıkan ve denizcileri şarkılarıyla kendilerine çeken mitolojik sirenlere benzeyen bu dişi varlıkların önemini öyküsünde zekice belirler. *Empusyon*'da, orman ve dağların gizemli gücü, erkekleri çağırır ve onlar da bu sihirli enerjiye karşı koyamazlar. Tek kurtuluşları, tıpkı bağlanarak sirenlere karşı koymak isteyen denizciler gibi bir sandalyeye bağlı kalmak ve ölümcül 'amok koşusu' tamamlanana kadar zincirli bir halde beklemektir.

Kitabı bir gerilim kitabı gibi okumak oldukça keyifli, özellikle korkutucu sahnelerin dillendirildiği zaman. Bu korku, öykünün üzerine atılmış çikolata taneleri gibi. Öyküyü bu hava ciddi biçimde canlandırıyor. Okuru çekip kendine bağlıyor.

Empusyon'un birçok derin ve karmaşık katmanı bulunmakta. Olga Tokarczuk'un yazarlığını, okurları her zaman cezbeden belirli temaların sürekliliği karakterize eder. Bunlar arasında seyahat, zamanın iç içe geçişi, belirsiz kimlik, azınlıkta kalan insanların hakları, yaşam ve ölüm sınırlarının aşılması, sıra dışı bilinç durumları, canlı varlıklara ve manzaralara derin empati, doğanın yaratılarına duyulan aşk başattır. Yazar, sevdiği tüm bu temaları *Empusyon*'da da başarıyla birleştiriyor ve sentezliyor. Söz konusu eserdeki bu temalar, farklı karakterler ve çok katmanlı anlatımın karmaşıklığı, yazarın becerisi ve yaratıcılığının göstergesi. *Empusyon* gibi bir roman, birçok açıdan yorumlanabilir ve her okurun farklı katmanlarda ve temalarda dikkatini

çekebilir. Bu, Nobel ödüllü yazarın anlatım gücünün bir örneğidir; okurlara eseri farklı perspektiflerden değerlendirme ve anlama fırsatı sunar.

Empusyon, her bireyin kendi yolculuğunu bulabileceği, dünyada kaybolmuş gibi hissedenlere rehberlik edebilecek bir metindir. Ana karakterle empati yapabilenler için özel bir bağ kurma fırsatı sunar. Aynı zamanda daha derinlere inebilen okuyucular, içlerinde sakladıkları özel kimliklerini keşfetme cesareti bulabilirler. Bu kitap, herkesin kendine dair yeni pencere açabileceği bir kapıdır. Çeşitlilik, zenginlik ve karmaşıklıkla dolu bir mozaik olan bu metinde birçok renk ve desen, tek bir tuval üzerinde bir araya gelir. Bu, her biri kendi özgün hikâyesini anlatan birçok farklı sesin birleşiminde yankılanan bir orkestranın performansına benzer. Bu çeşitlilik ve çok katmanlılık, kutuplaşmanın yerine anlayışı önerir. Doğrudan ifadelerden kaçınan bir yazar olarak tanınan Olga Tokarczuk, incelikle dokunmuş bir anlatının örtüsü altında kaçındığı bu ifadeleri gizlemeye çabalar, sözcükleri ustaca bir oyun alanına dönüştürür; konularla oynar, kültürel göndermeler ve lezzetlerle dans eder, bu şekilde okurlarına yalnızca bir hikâye anlatmakla kalmaz, aynı zamanda bir sanat eseri de sunar.

Başlangıçta Hans Castrop'un edebî ikizi olarak düşünülebilecek olan Wojnicz'in öyküsü, kendi öyküsünü anlatma hakkı için verilen mücadelenin canlı bir kayıdır. Tokarczuk'un eserini bu bağlamda okumak, yaratıcı bir düşünce çatışmasının ve mevcut değerleri baştan aşağı yeniden düşünme çabasının içinde bulunduğu olağanüstü bir edebî yapıyı keşfetmeye yardımcı olabilir. Bu bağlamda *Empusyon*, yaratıcı tartışmaların ve tamamen yeni

değerlendirmelerin izini sürme çabalarının iç içe geçtiği büyüleyici ve gizemli bir edebî maceraya dönüşebilir. Ne de olsa Fernando Pessoa'nın dediği gibi, “Güneş ışığı, görünür dünyanın işleyişini sürekli olarak düzenler. Yabancılık, gölgelerden bizi izler.”

Prof. Dr. Neşe Taluy Yüce

Dünyada her gün, bildiğimiz kanunlar çerçevesinde açıklanamayan olaylar meydana gelir. Bu olaylar, her gün önceden biraz gürültüyle görünüp sonra unutulur ve onları getirdiği gibi götüren o aynı gizem de unutulmuşa dönüşür. İşte kural: Açıklanamayan şeyler unutulmalıdır. Güneş ışığı, görünür dünyanın işleyişini sürekli olarak düzenler. Yabancılık, gölgelerden bizi izler.

Fernando Pessoa, Lizbon'da Muhasebe Yardımcısı olan Bernarda Soares Tarafından Yazılan Huzursuzluğun Kitabı,
Çeviri: Michał Lipszyc

KİŞİLER

Mieczyslaw Wojnicz

Lvovlu su ve kanalizasyon tesisatı mühendisliği öğrencisi

Longin Lukas

Königsbergli Katolik, gelenekçi, lise öğretmeni

August August

Viyanalı sosyalist, hümanist, klasik filolog ve yazar

Walter Frommer

Breslaulu teozof ve gizli danışman

Thilo von Hahn

Berlinli güzel sanatlar öğrencisi, peyzaj resimleri uzmanı

Doktor Semperweiß

Waldenburglu psikanalist doktor

Wilhelm Opitz

Görbersdorf'daki Beyler İçin Konukevi'nin sahibi, amcası papalık muhafızlığı görevinde bulunmuş

Rajmund

Opitz'in genç yardımcısı

György

Berlinli filozof

Ayrıca

Frau Weber ve Frau Brecht

Gliceria

Herri met de Bles

Klara Opitz, Wilhelm'in eři

Sydonia Patek

Bayan Büyük Őapka

Tomasek

Aziz Emerentiana

Tuntschi

Kömür iŐçileri

Duvarların, zeminlerin ve tavanların isimsiz sakinleri.

BEYLER İÇİN KONUKEVİ

Manzara, lokomotiften yayılan ve peronda süzülen buhar bulutları yüzünden engelleniyor. Her şeyi görmek için bu dumanın altından etrafa bakmak ve gri sisin, gözleri bir an için kör etmesine izin vermek lazım ki bu denemeden sonra manzara keskin, nüfuz edici ve her şeyiyle görünür kılınsın.

Ardından perondaki levhaları, zayıf bitkilerin gövdeleriyle iç içe geçmiş kareleri –ne pahasına olursa olsun düzeni ve simetriyi korumak isteyen bu alanı– görüyoruz.

İşte o zaman, pek de yeni olmayan, bir çift kahverengi deri botun sol teki görünüyor, hemen ardından da sağ teki; bu daha çok aşınmış –burnu örselenmiş, üzerinde birkaç küçük yerde belirmiş daha parlak boya izleri var. Botlar kısa bir süre kararsızca duruyorlar, sonra sol teki öne doğru bir adım atıyor. Bu hareket, paçanın altından görünen siyah, pamuklu çorabı ortaya çıkarıyor. Siyah renk, düğmeleri çözülmüş yün paltonun kıvrımları içinde yineleniyor; sıcak bir gün. Kahverengi deri bavulu, ince bir el tutuyor, soluk, kanı çekilmiş; damarlar ağırlıktan gerilmiş, şimdi geldikleri kaynağı, yani paltonun kolunun derinlerindeki bir yeri işaret ediyorlar. Paltonun altında pek kaliteli olmayan ve biraz da uzun yolculuktan dolayı yıpranmış bir flanel ceket parlıyor, üzerinde belli belirsiz bir kirliliğin açık renk, ufak noktaları görünüyor –dünyanın balıksırtı pulları. Gömleğin çıkarılabilir beyaz yakası,

görünüşe göre oldukça yakın zamanda değişmiş, çünkü gömleğin beyazından daha ak ve ziyaretçinin yüzünün solgun rengiyle tezat oluşturuyor. Parlak gözler, kaşlar ve kirpikler, bu yüzün sağlıklı görünmesine neden oluyor. Göğün batısındaki yoğun kırmızı ışığın fonunda kalan bu figür, buraya, bu melankolik dağlara, sanki öte dünyadan gelmiş gibi rahatsız edici bir izlenim veriyor.

Yolcu, dağlık bölgeye göre şaşırtıcı derecede büyük olan istasyon salonuna doğru öteki yolcularla birlikte giriyor; ancak telaşsız, hatta isteksizce yürüyüşüyle ötekilerden farklı görünüyor. Kimse onu karşılamıyor, kimse onu almak için gelmemiş. Dışarı çıkıyor. Bavulunu yıpranmış karo zemine koyuyor. Kalın eldivenlerini ellerine geçiriyor. Sağ teki, adamın avucunda trompet gibi kıvrılmış bir halde, ağzından yayılan kuru, kısa öksürük krizini karşılamak üzere dudaklara doğru gidiyor.

Genç adam kamburunu çıkarıyor, cebinde mendil arıyor. Parmakları bir an için paltonun astarına saklanmış pasaporta değiyor. Bir anlığına dikkatimizi toplarsak, Galıçyalı bir memurun, el yazısıyla özenle doldurduğu sütunları okuyabiliriz: *Mieczyslaw Wojnicz, Katolik, Lvov Teknik Okulu öğrencisi, 1889 doğumlu, mavi gözlü, orta boylu, uzun yüzlü, açık renk saçlı.*

Bu Wojnicz, şimdi Waldenburg yakınlarında bulunan Dittersbach'taki istasyonun tehlikeli bir şekilde kasvetli, yüksek tavanlı ve yüksek kartonpiyerlerinde yankıların yansıdığı ana salonundan geçiyor ve bekleme salonundaki bilet gişelerinin ardından birinin onu dikkatle incelediğini hissediyor. Duvardaki büyük saate bakıyor –geç olmuş. Breslau'dan gelen son tren bu. Bir an tereddüt ediyor, bir

süre sonra dağ ufkunun pürüzlü çizgisinin düzensizliğindeki geniş kollar tarafından kucaklanmak için istasyon binasının önüne çıkıyor.

Eylül ortası, ancak burada yazın çoktan geçmiş olduğunu ve hazan yapraklarının yere düştüğünü şaşırarak fark ediyor. Son günler yağmurlu olmalı, çünkü hafif bir sis kara akıntılarının hatları hariç, tüm manzarayı kaplamış. İrtifayı ciğerlerinde hissediyor, bu onun yorgun, hasta bedenine iyi geliyor. Wojnicz, istasyonun merdivenlerinde duruyor; ince tabanlı, deri botlarına bakıyor, kışlık bot alması lazımdı. Lvov'da hâlâ yıldız çiçekleri ve kirlihanım çiçekleri açıyor, kimsenin sonbahardan söz ettiği yok. Oysa burada ufuk, yüksek ve karanlık, renklerse neredeyse kaba saba denecek kadar parlak. O an içini yakın geleceklerindeki ölümden emin insanların çok iyi bildikleri bir melankoli kaplıyor. Etrafındaki dünyanın bir kâğıt ekrana yapışmış boyalı bir dekorasyon olduğunu düşünüyor, hani sanki bu anıtsal manzaraya parmağını koysa doğruca onu hiçliğe götürecek bir delik açacak. Ve o hiçlik oradan sel gibi akarak ona ulaşacak, onu boğazından yakalayacak. Bu görüntüyü silmek için başını sallamak zorunda kalıyor. Görüntü damlalar halinde dağılıyor, yaprakların üstüne düşüyor. Neyse ki yolda at arabasını anımsatan kaba saba bir araç ona doğru yaklaşıyor. İçinde çilli ve zayıf bir oğlan, tuhaf giysisiyle oturmakta. Sanki askerî bir ceket giymiş ancak menşesini belirlemek zor bir ceket –çünkü bu ne Prusya üniformasına benziyor (aslında bulunulan ortama uygun olurdu) ne de başka askerî bir üniformaya, askerî kasketi başında çarpık biçimde duruyor. Tek kelime etmeden Wojnicz'in önünde duruyor, mırıldanarak bavulunu alıyor.

“Nasılsın iyi adam?” diye kibarca soruyor Wojnicz, okulda öğrendiği Almancayla, ama yanıt beklemek boşuna; çünkü beriki kasketini gözlerinin üzerine çekiyor, sabırsızca ona arabada bir yer gösteriyor. Hemen hareket ediyorlar. Önce kasabanın Arnavut kaldırımli yolundan geçiyor, sonra sarp tepeler arasında, ormanın içinden karanlığın çöktüğü dolambaçlı yoldan ilerliyorlar.

Onlara sürekli olarak yakınlarda akan derenin hışırtısı ve her daim Wojnicz’i çok rahatsız eden bir koku eşlik ediyor. Nemli çalılardan, çürüyen yaprakların, sürekli ıslanan taşların ve suyun kokusu, arabacıyla temas kurmasını sağlayacak herhangi bir soru sormayı deniyor; örneğin, yol ne kadar sürecek, kendisini istasyonda nasıl tanıdı, adı nedir, ama beriki arkasına bile bakmıyor ve susuyor. Oğlanın sağ tarafına yerleştirilmiş gaz feneri, profilden bir dağ sıçanını, bir köstebeği andıran yüzünü kısmen aydınlatıyor. Wojnicz arabacının ya sağır ya da küstah ve kaba olması gerektiğini düşünüyor.

Sonunda, yaklaşık üç çeyrek saat sonra, ormanın gölgesinden sıyrılıp şaşırtıcı derecede düz bir vadide ilerliyorlar, burası ormanlığın arasında beklenmedik bir düzlük. Gökyüzü kararıyor, ne var ki buraya her gelenin boğazına kadar çekildiği o dokunaklı yüksek ufuk hâlâ görünmekte.

“Görbersdorf,” diyor sürücü aniden çocuksu, beklenmedik, yüksek bir tonda.

Ama Wojnicz, kalın duvarların, dağların yamaçlarındaki bütün yamaları teklifsizce yırtan karanlıktan başka hiçbir şey görmüyor. Ancak gözleri karanlığa alışınca altından köye ulaştıkları bir viyadük ve arkasında kırmızı tuğlalı

büyük bir bina bloğu, ardından daha küçük öteki binalar ve bir hatta iki gazlı sokak lambası ortaya çıkıyor. Tuğla bina dev gibi oluyor, gözlerinin önünde büyüyor, ışıkların yandığı pencereler aracın hareketiyle karanlığın içinden saflar çiziyor. Görünen ışık kirliliği sarı. Wojnicz beklenmedik bir biçimde zafer kazanmış bu görüntüden gözlerini alamıyor ve kocaman bir vapur gibi karanlığa gömülene kadar onu izliyor.

Araba şimdi dere boyunca ilerleyen dar bir yan yola sapıyor, dönen çarkların silah sesi gibi yankılandığı bir köprüden geçiyor. Nihayetinde kibritlerden yapılmış bir evi çağrıştıran ve garip bir mimariye sahip –burada pek çok veranda, balkon ve teras var– büyük bir ahşap binanın önünde duruyor. Pencerelerde hoş bir ışık var. Pencerelerin altında, birinci katta kalın sacdan kesilmiş bir tabelada *schwabacher*¹ stili güzel bir yazıt var:

Gästehaus für Herren²

Wojnicz rahatlayarak arabadan iniyor, en ağır hastaları bile iyileştirdiği söylenen o taze havayı derin bir solukla içine çekiyor. Ama belli ki bunun için acele etmiş olmalı, çünkü öyle bir öksürük krizine yakalanıyor ki köprüünün korkuluklarına dayanmak zorunda kalıyor. Öksürürken çürümüş ahşabın soğuk ve nahoş kayganlığını hissediyor, önceki hoş izlenimi berbat oluyor.

1 Almanca *Schwabacher* sözcüğü, 15. yüzyılda İtalya'da Hümanist yazı tasarımının etkisi altında *Gothic Textualis*'ten evrimleşen belirli bir yazı tipi stilini ifade eder. (ç.n.)

2 Beyler için konukevi. (Alm.)

Öksürüğü kesemiyor, diyaframda hissettiği şiddetli spazmlar sonucu ezici bir korku sarıyor içini –hani sanki bir anda boğulacak, bu geçirdiği son kriz olacak. Doktor Sokolowski'nin ona önerdiği üzere çayırları, sıcak güneşte açan çiçekleri düşünerek paniği dindirmeye çalışıyor. Bunları gözlerinin önünde canlandırmaya çalışmasına karşın, gözleri yaşla doluyor, yüzü şişip kızarıyor. Sanki ruhunu öksürmek üzereymiş gibi hissediyor.

Ama sonra omzunda bir dokunuş hissediyor –uzun boylu, yapılı, kır saçlı bir adam ona elini veriyor. Wojnicz göz yaşları arasından, onun sağlıklı pembe yüzünü görüyor.

“Pekâlâ, beyefendi. Hadi gidelim,” diyor kendinden emin ve kocaman bir gülümsemeyle, sanki öksürükten zar zor hayatta kalan bu ziyaretçi ona sarılmak istemiş de çocuk gibi yatağa taşınmak arzusundaymış gibi. Ah, evet, bu doğru: Çocuk. Yatak. Utançla kollarını adamın boynuna doluyor, kendini, ladin dumanı kokan koridordan ve yumuşak döşeli merdivenlerden yukarı çıkarmasına izin veriyor. Tüm bunlar bazı uzak çağrışımlar uyandırıyor, hani erkek sporu olan güreş sırasında güreşçiler, sert vücutlarla birbirlerine bastırırlar, sürtünürler, vururlar, ama zarar vermek için değil, tam tersine mücadele bahanesiyle şefkat ve içtenlik göstermek için. Güçlü ellere teslim oluyor, adamın onu üst kattaki odaya çıkarıp yatağa oturarak paltosunu ve kazağını çıkarmasına boyun eğiyor.

“Wilhelm Opitz,” diye tanıtıyor kendini, parmağıyla göğsünü göstererek. Onu kalın, ekose bir battaniyeye sarıyor, o sırada aralık kapıdan bir anlığına bir el görünüyor. Adam leziz, sıcak et suyu dolu kupayı bu elden alıyor. Mieczyslaw küçük yudumlarla et suyunu içerken,

Wilhelm Opitz parmağını yukarı kaldırıyor (Wojnicz, Wilhelm'in bedeninin en önemli parçasının bu parmak olduğunu fark ediyor), yumuşak bir sesle ve komik bir Almanca ile şöyle diyor:

“Profesör Sokolowski'ye, Breslau'da mola vermeniz gerektiğini, çünkü bu yolculuğun çok uzun ve yorucu olduğunu yazdım. Söyledim.”

Sıcak et suyu, Wojnicz'in bedenine hoş bir sıcaklık yayıyor; zavallı, ne zaman uykuya daldığını bile bilmiyor. Bir süre daha sakinleşen soluğunu dinleyerek ona eşlik edelim, bırakalım da ciğerlerinin huzur bulması bizi sevindirsin.

Şimdi dikkatimizi, koridordan odaya yayılan ve yatağın altındaki porselen lazımlığın üzerine düşen, ince ve keskin ışık huzmesine verelim. Döşeme tahtaların altındaki boşluklar bizi çekiyor –ve orada kayboluyoruz.

*

Yediye çeyrek kala Wojnicz'i bir trompet sesi uyandırdı, bir süre nerede bulunduğunun farkına varamadı. Melodi falsolu çalınmıştı ki bu onu eğlendirdi, neşesini yerine getirdi. Ona tanıdık gelen, ama basit hatta dâhice olan şeylerle ilgili geliyordu. Bu şeyler sanki her zaman olmuştu ve hep olacaktı.

Mieczyslaw Wojnicz, kendisinin de tam olarak adını koyamadığı, ama emekli bir memur ve toprak sahibi olan babası January Wojnicz'in bildiği birtakım kusurlara sahipti. Babası bu kusurları büyük bir uzmanlık, ciddiyet ve incelikle oğlunu tedavi etmek amacıyla, büyük bir sorumluluk alarak –tabii ki– aşkla, ancak vıcık vıcık bir